

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 юни 2023 г.
(OR. en)

10919/23

POLCOM 134
COMPET 661
RELEX 768
MI 559
ENV 739
ENER 384

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 21 юни 2023 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: JOIN(2023) 20 final

Относно: СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА ОТНОСНО ЕВРОПЕЙСКА
СТРАТЕГИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКА СИГУРНОСТ

Приложено се изпраща на делегациите документ JOIN(2023) 20 final.

Приложение: JOIN(2023) 20 final

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 20.6.2023 г.
JOIN(2023) 20 final

**СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

ОТНОСНО ЕВРОПЕЙСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКА СИГУРНОСТ

1. Стратегия за засилване на европейската икономическа сигурност

Глобалната пандемия, незаконната и непровокирана война на Русия в Украйна, враждебните икономически действия, кибератаките и инфраструктурните атаки, външната намеса и дезинформация и глобалното увеличаване на геополитическото напрежение изложиха наяве рискове и уязвимости в нашите общества, икономики и предприятия, които допреди само няколко години не съществуваха.

През последните години ЕС постигна успех както в напредъка по реализацията на нашите приоритети, така и в справянето с уязвимости, независимо дали става въпрос за енергийната сигурност, подготвеността за пандемии или устойчивостта на нашите икономики, вериги на доставки и ключови технологии в по-общ план.

При все това този опит показва също, че в някои случаи Европа е недостатъчно подготвена за нови и нововъзникващи рискове, появили се в по-трудния геополитически контекст, в който се намираме. Пандемията от COVID-19 разкри рисковете, които силно концентрираните вериги на доставки могат да създадат за функционирането на европейската икономика. Военната агресивна война на Русия срещу Украйна показва как прекомерното осланиане на една-единствена държава, особено държава със системно различаващи се ценности, модели и интереси, намалява стратегическите възможности на Европа и излага на риск нашите икономики и граждани. Държавите членки и предприятията трябва да поемат разходите за икономическа принуда, включително забрани на европейския износ и бойкоти на европейски марки, предназначени да ги принуждават да спазват и да се съобразяват с политическите приоритети на друга държава. Всички тези тенденции представляват пряк риск за функционирането на нашите общества, икономики и световната търговия, както и пряко предизвикателство за стратегическите интереси и способността на ЕС да действа.

С нарастването на геополитическото напрежение и по-дълбоката от всякога глобална икономическа интеграция някои икономически потоци и дейности могат да представляват риск за нашата сигурност. Повече от всякога нашата сигурност е дълбоко свързана със способността ни да станем по-устойчиви и да намалим рисковете, произтичащи от икономическите връзки, които през последните десетилетия считахме за доброкачествени. Дълбоките технологични промени увеличават интензивността на конкуренцията в тази област и усложняват икономическите предизвикателства и предизвикателствата, свързани със сигурността.

Новите геополитически и технологични реалности изискват да адаптираме нашия подход, като запазим по-голямата част от изключително ценните икономически връзки на Европа със света и същевременно гарантираме ефективното справяне с новите рискове, пред които сме изправени и които не са всеобхватни, но са от критично значение.

ЕС не е сам в този процес: държави по целия свят започнаха да предприемат мерки във връзка с предизвикателствата пред икономическата им сигурност. Някои развити икономики вече са приели специални стратегии и понастоящем ги прилагат. Развиващите се икономики също предприемат действия, като диверсифицират икономическите си връзки с цел намаляване на вредните зависимости и увеличаване на местното производство. Тази тенденция отразява факта, че само чрез допълване на традиционните подходи към националната сигурност с нови мерки за гарантиране на нашата икономическа сигурност можем да осигурим нашето благоденствие, суверенитет и безопасност в настоящата ера. Съвместната работа с нашите съюзници, партньори и бизнес сектора за формулирането и изпълнението на визия за икономическата сигурност ще послужи като мултипликатор на силите.

Въпреки че през последните години Европейският съюз направи много, за да отговори на специфичните предизвикателства, сега той се нуждае от всеобхватен стратегически подход към икономическа сигурност, намаляване на риска и насърчаване на технологичното му предимство в критични сектори. Целта е да се осигури рамка за надеждна оценка и управление на рисковете за икономическата сигурност на равнището на ЕС, на национално равнище и на равнището на предприятията, като същевременно се запази и увеличи нашата икономическа динамичност. Още по-важно е това да бъде въведено в момент, когато тези рискове се развиват бързо и се сливат с опасенията, свързани с националната сигурност. Отличен пример за това е скоростта, с която се появяват критични нови технологии и се развиват границите между гражданския и военния сектор.

Отправната точка за тази стратегия е да се разгледат ясно рисковете и да се признае присъщото напрежение, което съществува между укрепването на нашата икономическа сигурност и гарантирането на това, че Европейският съюз продължава да се възползва от отворената икономика.

ЕС е една от най-привлекателните дестинации за световните компании и за инвестиции. **Нашите икономики процъфтяват в условията на отворени и основани на правила търговия и инвестиции, сигурна трансгранична свързаност и сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите.** Тези елементи ще продължат да бъдат основни двигатели на европейската конкурентоспособност и устойчивост с ускоряването от нас на двойния екологичен и цифров преход. Трябва да разчитаме на търговията и на единния пазар, за да стимулираме конкуренцията и да гарантираме, че имаме достъп до суровини, технологии и други входящи суровини, които са от решаващо значение за повишаване на нашата конкурентоспособност и устойчивост и за поддържане на настоящите и бъдещите работни места и растеж. По подобен начин искаме нашите партньори по света да продължат да се възползват от достъпа до европейските пазари, капитали и технологии за своя преход към чиста и устойчива икономика.

Постигането на правилен баланс е от съществено значение и може да гарантира, че нашите икономически интереси и интереси в областта на сигурността взаимно се подсилват. Постигането на тази цел ще зависи от следните три приоритета: **1) насърчаване на собствената ни конкурентоспособност; 2) защита от рисковете за икономическата сигурност; и 3) партньорство с възможно най-широк кръг държави, които споделят нашите опасения или интереси по отношение на икономическата сигурност.**

Приоритети на стратегията на ЕС за икономическа сигурност

- **Насърчаване** на собствената ни конкурентоспособност чрез повишаване на устойчивостта на нашата икономика и вериги на доставки, укрепване на иновациите и промишления капацитет, като същевременно се запази нашата социална пазарна икономика. Това може да се постигне чрез задълбочаване на единния пазар, инвестиране в икономиката на бъдещето чрез стабилни макроикономически политики и политики на сближаване, NextGenerationEU, инвестиране в човешки капитал, включително чрез повишаване на уменията на европейската работна сила. Това ще изисква разнообразяване на източниците на доставки и пазарите за износ или насърчаване на научноизследователската и промишлената база в стратегически области като усъвършенствани полупроводници, квантови изчислителни технологии, биотехнологии, промишлени отрасли с нулеви нетни емисии, чиста енергия или суровини от критично значение.
- **Защитата** ни от общоустановени рисковете за икономическата сигурност чрез по-добро използване на инструментите, които вече сме въвели, като например в областта на търговската защита, чуждестранните субсидии, сигурността на 5G/6G, скрининга на преките чуждестранни инвестиции и контрола на износа, както и новия инструмент за борба с икономическата принуда. Успоредно с това трябва да направим оценка на ефективността на инструментариума на ЕС и да го разширим, когато е необходимо, за да се справим с някои от новите рискове, пред които сме изправени, например във връзка с износа или изходящите инвестиции в тесен набор от ключови базови технологии с военни приложения (например в областта на квантовите технологии, усъвършенстваните полупроводници, изкуствения интелект).
- **Партньорство** с държави, които споделят нашите опасения относно икономическата сигурност, както и с тези, които имат общи интереси и са готови да си сътрудничат с нас за осъществяване на прехода към по-устойчива и сигурна икономика. На практика това означава съвместна работа с възможно най-широк кръг партньори за усилване на икономическата сигурност, насърчаване на издръжливи и устойчиви вериги за създаване на стойност и укрепване на основания на правила международен икономически ред и многостранните институции. Това означава също така

партньорство с държави, поели по сходен път за намаляване на риска, задълбочаване и финализиране на споразумения за свободна търговия и инвестиране в устойчиво развитие и сигурни връзки по целия свят чрез стратегията за Global Gateway.

Основните принципи за всички мерки за икономическа сигурност, произтичащи от тази стратегия, ще бъдат: **пропорционалност**, за да се гарантира, че нашите инструменти са в съответствие с равнището на риска и ограничават всякакви отрицателни нежелани странични ефекти върху европейската и световната икономика, както и **точност** с цел определяне на конкретните стоки, сектори или основни отрасли, към които са насочени, и гарантиране, че мерките отговарят на самите рискове.

Тази стратегия се основава на вече започнатата работа на европейско равнище, като се прави критичен преглед на устойчивостта и уязвимостите на Съюза, за да се повишат конкурентоспособността и устойчивостта на европейската икономика и промишленост и се укрепят нашата отворена стратегическа автономност. Това варира от по-големите инвестиции в екологичния и цифровия преход, NextGenerationEU и привличането на повече частни инвестиции до стълбовете на промишлената политика на ЕС, като например законодателните актове за интегралните схеми, суровините от критично значение и промишленост с нулеви нетни емисии. Предходното беше потвърдено отново във Версайската декларация, в която лидерите постигнаха съгласие относно необходимостта от укрепване на европейската устойчивост и суверенитет в области като енергетиката, здравеопазването и фармацевтичните продукти, продоволствената сигурност и отбранителните способности. Тази стратегия отговаря и на опасенията на гражданите, изразени в контекста на Конференцията за бъдещето на Европа.

За изпълнението на тази стратегия ще са необходими съвместни действия във вътрешните и външните политики. То ще изисква също така и съпричастност на европейско и национално равнище — отвъд кръга на създателите на политики. Частният сектор ще бъде основен партньор и вече е напреднал в работата си по намаляване на риска. Управителите на активи в световен мащаб промениха радикално разпределението на капитала си в отговор на нарастващите и все по-сложни рискове, които съществуват в световната икономика. Стремещът към устойчиви и диверсифицирани вериги на доставки, които повишават икономическата сигурност, ще бъде основна част от дългосрочна бизнес стратегия, която защитава не само интересите на акционерите, но и общия интерес. Определянето на основните рискове и разработването на ответни мерки на политиката следва да черпи от знанията на европейските дружества, които вече работят за смекчаване на много от тези заплахи.

Настоящото съобщение полага основите за дискусията относно икономическата сигурност с държавите членки и Европейския парламент с оглед на създаването на обща рамка за намаляване на риска и защита на икономическата сигурност на Съюза. Настоящото

съобщение ще спомогне за определяне на стратегията, която следва да направлява общата оценка на рисковете, използването на съществуващите инструменти и установяването на евентуални пропуски в арсенала на ЕС в областта на икономическата сигурност, за което ще разработим общ отговор.

2. Идентифициране на рисковете за европейската икономическа сигурност

Целта на тази стратегия е да се защити икономическата сигурност на ЕС и да се укрепи устойчивостта на нашата икономика, като същевременно се работи, за да се гарантира, че поддържаме и развиваме технологичното си предимство. Това означава инвестиране в конкурентоспособността на ЕС, диверсифициране на веригите на доставки и реагиране на практики, като икономическата принуда. Тя има за цел да предотврати „изтичането“ на чувствителни нови технологии, както и на изделия с двойна употреба, към поражащи безпокойство местоназначения, които прилагат стратегии, в които гражданският и военният аспект се сливат.

За да постигнем тези цели, се нуждаем от ясна представа за рисковете и тяхното развитие с течение на времето. **Ето защо Комисията и държавите членки ще задълбочат своя анализ на критичните вериги на доставки, ще ги подложат на стрес тестове и ще установят нивото на риска.**

Комисията и върховният представител определиха следните широки и неизчерпателни категории рискове за икономическата сигурност, а именно рискове, свързани с: 1) устойчивост на веригите на доставки; 2) физическа и киберсигурност на критичната инфраструктура; 3) сигурност на технологиите и „изтичане“ на технологии; и 4) използване на икономическите зависимости като оръжие или икономическа принуда. Тези рискове могат да възникнат по цялата верига за създаване на стойност — от създаването на знания и фундаменталните научни изследвания до търговската реализация и производството в голям мащаб.

Видовете рискове, пред които са изправени европейските икономики

Рискове за устойчивостта на веригите на доставки, включително енергийна сигурност — *рискове от скокове на цените, липса или недостиг на продукти или суровини от критично значение в ЕС, включително, но не само, свързаните със зеления преход, тези, които са необходими за стабилни и диверсифицирани енергийни доставки и фармацевтични продукти.*

Рискове за физическата и киберсигурността на критична инфраструктура — *риск от смущения или саботаж на критични инфраструктури — като тръбопроводи, подводни кабели, производство на електроенергия, транспорт, електронни съобщителни мрежи — които подкопават сигурното и надеждно предоставяне на*

стоки и услуги или сигурността на данните в ЕС.

Рискове, свързани със сигурността на технологиите и „изтичането“ на технологии — *риск за технологичния напредък на ЕС, технологичната конкурентоспособност и достъпа до водещи технологии, включително чрез злонамерени практики в цифровата сфера, като шпионаж или незаконно „изтичане“ на знания. В някои случаи „изтичането“ на технологии има опасност да засили военните/разузнавателните способности на тези, които биха могли да ги използват за подкопаване на мира и сигурността, особено за технологии с двойна употреба, като квантовите технологии, усъвършенстваните полупроводници или изкуствения интелект, и поради това се изискват специфични мерки за намаляване на риска.*

Риск от използване на икономическите зависимости като оръжие или икономическа принуда — *риск от това трети държави да предприемат целенасочени мерки спрямо ЕС, неговите държави членки и предприятията от ЕС, като засягат търговията или инвестициите, с цел да постигнат промяна в политиката, попадаща в легитимното пространство за създаване на политики.*

И накрая, важно е да се има предвид, че някои от изброените по-горе рискове също биха могли да застрашат **националната сигурност** при определени обстоятелства. Такъв би могъл да бъде случаят най-вече с „изтичането“ на технологии с двойна употреба, преките чуждестранни инвестиции, застрашаващи сигурността и обществения ред; износа на изделия с двойна употреба или изходящи инвестиции в тесен набор от авангардни технологии, които биха могли да подобрят военния и разузнавателния капацитет на участници, при които има вероятност да използват тези способности за застрашаване на международния мир и сигурност; и сигурното обработване на чувствителна информация.

Въз основа на това **Комисията предлага съвместно с държавите — членки на ЕС, и с участието на частни заинтересовани страни, да се установят и оценят рисковете за икономическата сигурност на ЕС**, които застрашават основните интереси на ЕС, в рамките на ясно определени параметри, като се вземат предвид променящият се геополитически контекст и, когато е целесъобразно, становищата на заинтересованите страни. Това следва да бъде динамичен и непрекъснат процес.

За тази цел Комисията предлага следният процес, който да се извършва с държавите членки и, когато е целесъобразно, в координация с върховния представител:

- Рисковете за устойчивостта на веригите на доставки да бъдат оценени от Комисията чрез задълбочаване на анализа на стратегическите зависимости на ЕС,

като се обърне специално внимание на зависимостите, за които е по-вероятно да бъдат използвани като оръжие за геополитически цели.

- Рисковете за физическата и киберсигурността на критичната инфраструктура да продължат да бъдат оценявани в съответствие с препоръката на Съвета от 8 декември 2022 г.
- Рисковете, свързани със сигурността на технологиите и „изтичането“ на технологии, да бъдат оценени въз основа на списък със стратегически технологии, които са от решаващо значение за икономическата сигурност. По отношение на най-чувствителните рискове Комисията ще предложи списък с технологиите с двойна употреба за оценка на риска, който би могъл да бъде приет от Съвета до септември 2023 г. Списъкът ще се основава на тясно определени и ориентирани към бъдещето критерии, като например способствания и трансформиращ характер на дадена технология, риска от сливане на гражданските и военните цели и риска от злоупотреба с технологиите за нарушаване на правата на човека. Приоритетните технологии следва да бъдат оценени съвместно с държавите членки до края на 2023 г., за да се определят съответните мерки за защита и насърчаване.
- Рисковете от използване на икономическите зависимости като оръжие или икономическа принуда да бъдат оценени, включително в контекста на наскоро договорения инструмент на ЕС за борба с принудата.

С оглед на поддържането на съгласуван, целенасочен и актуален подход към икономическата сигурност на всеки шест месеца Съветът следва да прави преглед, въз основа на приноса на Комисията и, когато е целесъобразно, на върховния представител, на цялостния напредък по оценката на риска в тези четири области и да докладва ежегодно на Европейския съвет.

Освен това върховният представител, заедно с държавите членки, ще укрепи **единното звено за анализ на разузнавателна информация (SIAC)**, за да подобри способността му за откриване на заплахи за икономическата сигурност на ЕС.

3. Прилагане на стратегията за икономическа сигурност

За да се смекчат тези рискове, стратегията на ЕС за икономическа сигурност се основава на:

- 1) **Насърчаване** на конкурентоспособността и растежа на ЕС, укрепване на единния пазар, подкрепа за силна и устойчива икономика и поощряване на научноизследователската, технологичната и промишлената база на ЕС.
- 2) **Защита** на икономическата сигурност чрез набор от политики и инструменти, включително целенасочени нови инструменти, когато е необходимо.

- 3) **Партньорство** и по-нататъшно укрепване на сътрудничеството с държави по цял свят.

3.1 Насърчаване на икономическата база, конкурентоспособността и растежа на ЕС

Единният пазар е най-добрият актив на ЕС за поддържане на неговата просперираща, иновативна и устойчива икономика. Той най-често се свързва с икономии от мащаба за трансгранично сътрудничество в рамките на ЕС и еднакви условия на конкуренция. Същевременно чрез своята търговия, инвестиции по **Global Gateway** и други политики ЕС използва единния пазар, за да поддържа отворени световните вериги на доставки и да оформя стандарти, което допълнително допринася за укрепване на конкурентоспособността и сигурността на доставките в ЕС. Изпълнението на **NextGenerationEU** и на **Кохезионния фонд** задейства значителни реформи и инвестиции в широк кръг от сектори, включително критични инфраструктури, и вече допринася за икономическия растеж, конкурентоспособността и устойчивостта на ЕС.

През последните години **Комисията прие няколко конкретни предложения за повишаване на устойчивостта и укрепване на веригите на доставки.** В **промишлената стратегия на ЕС** бяха набелязани няколко мерки за повишаване на устойчивостта на единния пазар, като например промишлени алианси за ускоряване на дейностите в областта на чистите технологии, суровините, процесорите и полупроводниците, данните, периферните изчисления и изчисленията в облак; важни проекти от общоевропейски интерес за обединяване на ресурси за водещи до пробив иновации; насърчаване на кръговата икономика; подобряване на екологичните и цифровите умения; и нова стратегия за осигуряване на водещата роля на ЕС в определянето на световните стандарти. По същия начин енергийният преход в съответствие с целите на Европейския зелен пакт и **RepowerEU** е от ключово значение за укрепване на енергийната сигурност на доставките в ЕС. В тази област вече е постигнат значителен напредък, но в предстоящия Доклад за състоянието на енергийния съюз ще бъдат набелязани допълнителни необходими усилия.

Предложението за **Законодателен акт за суровините от критично значение** има за цел да улесни добива, преработката и рециклирането на суровини от критично значение в ЕС, да намали зависимостите и да повиши подготвеността. **Европейският законодателен акт за интегралните схеми** ще гарантира сигурни доставки на полупроводници, а предложеният **Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии** ще спомогне за увеличаване на производството на технологии с нулеви нетни емисии в ЕС. Инициативите включват ефективни механизми за управление, позволяващи своевременно сътрудничество и обмен на информация между Комисията, Съвета и държавите членки. Тези инициативи имат също така пряко въздействие върху по-нататъшното обезпечаване на веригите на доставки и достъпа до ресурси (все по-оспорвани от стратегически конкуренти, както се подчертава в Стратегическия компас за сигурност и отбрана), което е

от жизненоважно значение за иновативна, конкурентоспособна и устойчива **европейска отбранителна технологична и индустриална база**. Поради това своевременното им приемане е от жизненоважно значение за икономическата сигурност на Европа.

Инструментът в подкрепа на единния пазар в извънредни ситуации има за цел да гарантира наличността и свободното движение на продукти от критично значение в случай на бъдещи извънредни ситуации. В бъдеще инструментът в подкрепа на единния пазар в извънредни ситуации ще позволи да се наблюдават стратегическите продукти и услуги, включително смущенията във веригите на доставки и свързаният с тях недостиг, и да се реагира бързо и колективно, когато е необходимо.

Спешно са необходими повече инвестиции, за да се гарантира водещата роля и конкурентоспособността на ЕС в научните изследвания и разработването на стратегически нововъзникващи технологии. С цел привличане на частни инвестиции Комисията продължава да развива **съюза на капиталовите пазари**. Комисията предлага също така нов регламент за създаване на **платформа** за стратегически технологии за Европа (**STEP**). Тази платформа ще подкрепя разработването, производството или укрепването на съответните вериги за създаване на стойност в Съюз на дълбоки и цифрови технологии, чисти технологии и биотехнологии за постигане на целите на екологичния и цифровия преход. Това ще позволи на Съюза да намали или предотврати стратегическите зависимости.

Комисията също така ще докладва до края на 2023 г. относно възможностите за осигуряване на адекватна, стратегически целенасочена подкрепа за разработването на технологии с двойна употреба, след като преразгледа обхвата на действащите инструменти.

3.2 Защита срещу рисковете за икономическата сигурност

ЕС вече въведе специфични инструменти и мерки за елиминиране на риска с цел защита срещу рисковете за икономическата сигурност. Тъй като рисковете се променят неспирно, трябва да направим оценка на ефективността на тези инструменти по отношение на справянето с тях, както и да обмислим подобрения или нови инструменти, които може да са необходими.

Справяне с използването като оръжие на икономическите зависимости и с икономическата принуда

Стратегическите зависимости, които е вероятно да породят рискове за икономическата сигурност, могат да бъдат изострени вследствие на непазарни политики и практики, използвани от трети държави, които изкривяват конкуренцията. По отношение на такива нелоялни политики и практики Комисията ще използва енергично инструментите за търговска защита, като е готова да вкара в употреба Регламента за чуждестранните субсидии, така че да гарантира еднакви условия на конкуренция на единния пазар.

В отговор на факта, че ЕС и неговите държави членки са подложени на умишлен икономически натиск през последните години, ЕС прие **инструмента на ЕС за борба с принудата**. Целта на инструмента е преди всичко да възпира държавите да ограничават или да заплашват да ограничат търговията или инвестициите, за да доведат до промяна на легитимна политика в ЕС, но в него също така се предвижда възможността ЕС да предприема ответни мерки като крайна мярка. Също така ЕС ще си сътрудничи с държавите партньори за наблюдение на случаите на принуда и за оценка и определяне на възможностите за координирани ответни действия.

Входящи инвестиции, засягащи сигурността и обществения ред

Регламентът за скрининг на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) създаде механизъм за сътрудничество между държавите членки и Комисията за обмен на информация, поставяне на въпроси, свързани със сигурността, и намиране на решения, свързани с конкретни ПЧИ, с цел да се гарантира защитата на сигурността и обществения ред. От октомври 2020 г. насам Комисията и държавите членки подложиха на преглед над 1000 операции с ПЧИ. Комисията също така е в процес на оценка на настоящата рамка и ще предложи нейното преразглеждане преди края на 2023 г. Държавите членки, които все още не са въвели национални механизми за скрининг на ПЧИ, следва да направят това без по-нататъшно забавяне.

Технологична сигурност и „изтичане“ на технологии

Способността да се разработват нови технологии, както и да не се изостава от тях е от ключово значение за икономическата сигурност на ЕС, тъй като намалява стратегическите зависимости и ни дава възможност да защитим или да създадем технологично предимство.

Откритостта и международното сътрудничество са в основата на европейските научни изследвания и иновации (НИИ). С цел да се спомогне за предотвратяването на „изтичането“ на технологии, финансирани от ЕС, в надлежно обосновани случаи Комисията може например да изключи определени дружества и организации от трети държави или дружества и организации от ЕС, контролирани от определени трети държави, от участие в проекти за научни изследвания и иновации и разгръщане на цифров капацитет с цел защита на стратегическите активи, интереси, автономност или сигурност на Съюза. Тя може също така да оцени въздействието на прехвърлянето на резултатите от „Хоризонт Европа“ (включително интелектуалната собственост), генерирани от финансирани от ЕС научни изследвания, към неасоциирани трети държави и да възрази срещу такива прехвърляния.

Комисията също така разработи **инструментарий за борба с чуждестранната намеса в научните изследвания и иновациите**, който спомага за повишаване на осведомеността и изграждане на устойчивост в сектора на научните изследвания и иновациите в цяла

Европа на национално и секторно равнище с цел укрепване на сигурността на научните изследвания в по-широк план.

По отношение на технологиите, за които се смята, че са от решаващо значение за икономическата сигурност (посочени в раздел 2 по-горе), Комисията, след оценка, ще предложи мерки за подобряване на сигурността на научните изследвания, като се гарантира систематично и стриктно прилагане на горепосочените инструменти и се отстранят всички оставащи пропуски. Това ще бъде направено, като същевременно се запази отвореността на нашата система, която е в основата на нашите иновативни икономики.

Стандартизацията е важна като част от влиянието на „меката сила“ върху формата на технологичното развитие и следователно оказва непряко въздействие върху икономическата сигурност на ЕС (включително като му позволява да ограничава възможностите за злоупотреба с технологии, която би могла да застраши икономическата му сигурност). Както е посочено в **стратегията на ЕС за стандартизация**, ЕС трябва да бъде в състояние да оформя международните стандарти в съответствие със своите ценности и интереси и със своите достижения на правото. По отношение на бъдещите нормативни актове за изкуствен интелект, данни или киберустойчивост ЕС ще работи за създаването на европейски стандарти и за постигане на съгласувани международни стандарти заедно с партньорите. В същия дух ефективното прилагане на правата върху интелектуалната собственост, особено на патентите, също ще допринесе за предотвратяване на „изтичането“ на технологии.

Съгласно своята стратегия за киберсигурност от 2020 г. ЕС прилага мерки за противодействие на злонамерени практики в цифровата сфера с цел защита от незаконно влияние, промишлен шпионаж и незаконно „изтичане“ на знания. Предложеният **законодателен акт за киберустойчивост** ще подобри киберсигурността, както за публичния, така и за частния сектор, на хардуера и софтуера, продавани в Съюза. ЕС ще продължи да се бори с киберкражбите на интелектуална собственост, включително като използва своите **инструментариуми на ЕС против хибридни заплахи и за кибердипломация**, за да реагира на такива злонамерени дейности.

Защита на икономическата сигурност чрез защита на инфраструктурата

ЕС прие **Директивата относно устойчивостта на критичните субекти и преразгледаната Директива за мрежова и информационна сигурност (Директивата за МИС 2)**. Те осигуряват актуализирана и всеобхватна правна рамка за укрепване както на физическата, така и на цифровата устойчивост на критичната инфраструктура (включително енергетика, транспорт, здравеопазване, цифрова инфраструктура, водоснабдяване и храни). В допълнение към препоръката на Съвета от декември 2022 г. вече се извършват целенасочени действия, за да се гарантира обща реакция на ЕС при инциденти.

За да се повиши сигурността и устойчивостта на 5G мрежите, с **инструментариума за 5G** се установява набор от мерки, които да се прилагат от всички държави членки, включително мерки за ограничаване или изключване на високорискови доставчици. На 15 юни 2023 г. Комисията призова държавите членки, които все още не са приложили изцяло тези мерки по отношение на високорисковите доставчици, да го направят без отлагане.

Предложеният **законодателен акт за киберустойчивост** също ще играе важна роля за подсигурирането на веригата на доставки за критичната инфраструктура на ЕС. Също така специално за секторите на електронната комуникационна инфраструктура и енергетиката се разработват оценки и сценарии на киберриска, като те ще служат за насочване на действията, подкрепяни съгласно предложението **законодателен акт в областта на киберсолидарността**, по-специално координираното тестване на критични субекти.

По-добра координация на равнището на ЕС на контрола върху износа на изделия с двойна употреба

Някои стратегически технологии са с двойно предназначение и изискват специално внимание. Съгласно раздел 2 по-горе ЕС ще определи списък с технологии, които са от решаващо значение за икономическата сигурност, и ще направи обща оценка на свързаните с тях рискове. Въпреки че са предмет на многостранна рамка и рамка на ЕС, решенията относно прилагането и изпълнението на контрола върху износа на изделия с двойна употреба са главно в ръцете на държавите членки.

Установената архитектура за контрол на износа на изделия с двойна употреба — с многостранните режими за контрол на износа като определящи стандартите — през последните десетилетия е в съзвучие с целите на политиката за сигурност на Съюза, като същевременно насърчава откритостта и благоприятстващата среда за научни изследвания, иновации и неразпространение като цяло. ЕС ще засили подкрепата си за работата на многостранните режими, въпреки че неговата ефективност е възпрепятствана от факта, че той е член само на един от съществуващите многостранни режими за контрол и наблюдател във втори.

При все това, с оглед на новите предизвикателства, свързани с увеличения военен потенциал на редица стратегически технологии, незаконната агресивна война на Русия срещу Украйна, повишеното геополитическо напрежение и рисковете за националната сигурност, някои държави — членки на ЕС, и трети държави засилиха националния контрол, за да ограничат износа на критични технологии извън процесите (или в някои случаи да доразвият тези правила), установени в многостранните режими за контрол на износа, като например производствено оборудване за усъвършенствани полупроводникови интегрални схеми или оборудване, свързано с квантовите изчислителни технологии. Последните събития показаха също така необходимостта от по-

голяма гъвкавост на режима, за да се отговори на настоящите и бързо променящите се събития.

Регламентът на ЕС относно контрола върху износа на изделия с двойна употреба беше преразгледан през 2021 г. с цел по-добро справяне с рисковете, свързани с бързо развиващата се среда в областта на сигурността, технологиите и търговията, със специален акцент върху износа на чувствителни нововъзникващи технологии. Той включва разпоредби, които позволяват на дадена държава членка да въведе контрол върху износа въз основа на законодателството на друга държава членка, което представлява координиран и трансграничен ефект между държавите — членки на ЕС, подкрепен и от Комисията, на контрола на износа, чието прилагане е национален прерогатив. Понастоящем тези разпоредби са в процес на изпитване.

Необходимостта от по-бързи и координирани действия на равнището на ЕС в областта на контрола на износа стана належаща, тъй като некоординираното разпространение на национални проверки от страна на държавите членки би породило пропуски и би подкопало ефективността на контрола върху износа и целостта на единния пазар. С нарастването на разработването на технологии, които са от ключово значение за националната сигурност и подлежат на национален контрол, евентуалните различия между държавите членки биха отслабили икономическата сигурност на ЕС като цяло. За да се предотврати това, настоящият регламент следва да бъде изцяло приложен. В същото време следва да започне размисъл върху надграждането на съществуващата рамка с цел разработване на по-координиран европейски подход, който надхвърля настоящото задължение за осигуряване на прозрачност между държавите членки.

Поради това Комисията ще **внесе най-късно до края на тази година предложение за подобряване на ефективността и ефикасността на настоящата рамка**. То следва да я направи пригодна за целта в бързо променящата се технологична среда и среда на сигурност, като укрепи капацитета на ЕС да изпълнява пълноценно ролята си на глобален фактор в контекст, в който многостранните режими за контрол на износа са подложени на натиск, при пълно зачитане на съответните компетенции на ЕС и на държавите членки.

Изходящи инвестиции

В общ интерес на ЕС и държавите членки е да **не допускат капиталът, експертният опит и знанията на нашите дружества да служат за стимулиране на тесните области на технологичен напредък, смятани за критично важни за засилването на военните и разузнавателните способности на участници, които могат да ги използват за подкопаване на мира и сигурността**.

Стратегическият контрол на търговията и инвестициите изисква цялостен подход, който да ни позволи да защитим нашите основни интереси в областта на сигурността. Това повдига въпроса за необходимостта от подлагането на контрол не само

на изнасяните стоки, но и на някои изходящи инвестиции, за да се противодейства на риска от „изтичане“ на технологии и ноу-хау като част от тези инвестиции.

Необходимо е засилено сътрудничество, за да се предотврати „изтичането“ на чувствителни нововъзникващи технологии, както и на други изделия с двойна употреба, към бъдещи безпокойство местоназначения, които прилагат стратегии, в които гражданският и военният аспект се сливат, и за да се избегне попълването на липсите, свързани с контролиран износ и инвестиции.

Комисията ще проучи, съвместно с държавите членки, какви рискове за сигурността могат да възникнат от **изходящите инвестиции**. Тя ще създаде **нова специална група от експерти от държавите членки**, която да я подпомага в тези задачи, като изгради нов структуриран и поверителен механизъм за сътрудничество. Комисията, с приноса на тази нова експертна група, също така ще провежда информационни и консултативни дейности с бизнеса и други заинтересовани страни, както и с държавите партньори, когато е целесъобразно.

На тази основа Комисията ще проучи възможни мерки за справяне с рисковете за сигурността, свързани с изходящите инвестиции, с оглед на внасянето на предложение за инициатива преди края на годината.

В обобщение, нуждаем се от единство на равнището на ЕС за по-смело и по-бързо използване на съществуващите инструменти на ЕС, когато те са необходими, и за по-категоричен подход към правоприлагането. ЕС и неговите държави членки следва да гарантират, че тези инструменти се използват пълноценно за укрепване на икономическата устойчивост и защита на основните интереси в областта на сигурността, като се имат предвид и въздействията извън ЕС. Предприятията от ЕС следва също така да бъдат насърчавани да интегрират рисковете за икономическата сигурност в своите процеси за надлежна проверка и управление на риска. Освен това в някои области настоящото съобщение установява **необходимостта от засилване или разработване на нови инструменти, за да се отговори на днешните рискове.**

3.3 Партньорство в областта на икономическата сигурност

ЕС не може сам да постигне икономическа сигурност. Неговият политически отговор също не може да бъде едностранен. Глобалната икономика ще остане интегрирана и взаимосвързана, а ефективността на действията на ЕС зависи от сътрудничеството и координацията с други участници. Прозрачността и сътрудничеството са от съществено значение, за да се гарантира, че политиките за икономическа сигурност не водят до нежелани последици за трети държави, особено за най-уязвимите. Намаляването на риска по веригите на доставки и смекчаването на смущенията включват диверсификация на доставките и достъп до разнообразна група от пазари за внос и износ. Освен това уязвимостта на ЕС, свързана с критични зависимости в стратегически сектори,

е много сходна с тази на много други глобални участници, включително най-близките му партньори, като същевременно всички държави са потенциално уязвими на различни форми на икономическа принуда.

Това представлява силен аргумент за сътрудничество с възможно най-широк кръг партньори, включително дългогодишни партньори със сходни възгледи, като например членовете на Г-7, както и други, с които споделяме общи интереси и които желаят да си сътрудничат с нас.

Това сътрудничество ще бъде гъвкаво и ще варира по форма, обхват и видове участници като функция от споделените интереси и общите зависимости и според конкретната област на политиката или установените рискове.

Двустранно и плурилатерално сътрудничество

ЕС разширява значително своите инструменти за двустранно и плурилатерално сътрудничество, за да бъде по-гъвкав участник, когато това е необходимо за по-голяма икономическа сигурност. Това е основен елемент от политическия отговор на Съюза, който реализира понятието за сигурност чрез диверсификация на партньорите. Интензивно сътрудничество за икономическа сигурност вече се осъществява с различно партньори, включително **САЩ и Индия**, като част от съответния **съвет по търговия и технологии (СТТ)**. Икономическият диалог на високо равнище между ЕС и Япония ще включва специално направление на работата, свързано с въпросите на икономическата сигурност.

Г-7 предоставя значителна възможност за сътрудничество в областта на икономическата сигурност. Изявлението от срещата на върха в Хирошима през май 2023 г. относно икономическата устойчивост и икономическата сигурност потвърждава ангажимента на лидерите на Г-7 да работят заедно и с партньори извън Г-7 за повишаване на глобалната икономическа устойчивост и икономическа сигурност чрез изграждане на устойчиви вериги на доставки и критична инфраструктура, реагиране на вредни практики като непазарни политики и икономическа принуда и предотвратяване на „изтичането“ на критични и нововъзникващи технологии.

Наличието на **възможно най-широк набор от геоикономически инструменти** — от споразумения за свободна търговия до цифрови партньорства, зелени съюзи и партньорства, партньорства в областта на суровините и клуба за суровините, както и засилено сътрудничество със съседните на ЕС държави — ни позволява да отговорим на широк кръг от предизвикателства с подходящ инструмент с цел възможно най-голяма координация и въздействие. Ще продължим да използваме тези инструменти и да ги адаптираме, за да допринесем по-добре за устойчивостта на веригата на доставки и икономическата сигурност на ЕС.

Ще продължим да използваме максимално широката мрежа от **споразумения за свободна търговия на ЕС** чрез пълното им прилагане, като същевременно работим за нейното разширяване. Тези споразумения улесняват понижаването на риска на предприятията, диверсификацията и намаляването на зависимостите чрез отварянето на нови пазари, спомагат за изграждането на взаимноизгодни икономически връзки, особено в региони, в които в противен случай ЕС би оставил празнота, която трети държави биха запълнили, и подкрепят социалната и екологичната устойчивост.

Ключово измерение на икономическата сигурност е готовността на ЕС да засили **партньорствата си с развиващите се страни**, които биха могли да играят по-голяма роля в световните вериги за създаване на стойност. Финансовата и техническата подкрепа от ЕС за държавите с ниски и средни доходи по отношение на индустриализацията, екологичния преход и преодоляването на цифровото разделение е не само ценна сама по себе си и създава положителни последици за местните общности, но също така допринася за нашата икономическа устойчивост чрез насърчаване на по-диверсифицирана световна икономика.

В това отношение **Global Gateway** и **Партньорството за глобални инвестиции в инфраструктура** ще бъдат ключови инструменти, допринасящи за икономическата сигурност на техните бенефициери, като правят по-тесни икономическите връзки и интеграцията със световните икономики. Тези инициативи ще помогнат на ЕС и неговите партньори да се справят заедно с основните предизвикателства, включително борбата с изменението на климата, разгръщането на сигурни цифрови инфраструктури, подобряването на здравните системи и постигането на целите за устойчиво развитие, като същевременно предлагат на партньорите устойчиви алтернативи на инвестиционните практики, които биха ги направили по-уязвими на икономическа принуда от страна на техните кредитори. Те също така допринасят за икономическата сигурност на ЕС, по-специално като спомагат за диверсифициране на веригите на доставки и за интегриране на веригите за създаване на стойност с партньори в ключови сектори.

ЕС ще продължи да изгражда други форми на сътрудничество с различни партньори по въпроси от интерес, например относно суровините от критично значение в рамките на **клуб за суровини от критично значение**.

Многостранно сътрудничество

На световно равнище многостранното сътрудничество и основаната на правила рамка осигуряват основата за икономическата сигурност на ЕС и на всички членове на международната общност. Дори в среда на стратегическо съперничество и икономическа конкуренция съществува възможност за международно сътрудничество по общите предизвикателства, както и необходимост от ясни правила, гарантиращи справедлива и отворена търговия, като по този начин се поставят бариери по отношение на тенденцията към „правото на по-силния“, икономическа разпокъсаност или протекционизъм.

Ето защо интересът на ЕС е да засили многостранното сътрудничество чрез международни форуми и организации, като Г-20, ООН или многостранните банки за развитие. В областта на търговията ЕС ще продължи да полага усилия за реформиране на Световната търговска организация (СТО) и за възстановяване на нейната функция за уреждане на спорове, като се има предвид решаващата роля на ефективната СТО за свеждане до минимум на риска от произволно поведение и за стесняване на обхвата на възможните търговски ограничения.

Следващи стъпки

Комисията и върховният представител, в рамките на съответните си области на компетентност:

- ще разработят съвместно с държавите членки рамка за **оценка на рисковете**, засягащи икономическата сигурност на ЕС; това включва изготвяне на **списък с технологии, които са от решаващо значение за икономическата сигурност, и оценка на свързаните с тях рискове** с оглед на разработването на подходящи мерки за смекчаване на последиците;
- ще започнат **структуриран диалог с частния сектор**, за да развият колективно разбиране за икономическата сигурност и да го насърчат да извършва надлежна проверка и управление на риска с оглед на опасенията, свързани с икономическата сигурност;
- ще окажат допълнителна подкрепа за технологичния суверенитет и устойчивостта на веригите за създаване на стойност на ЕС, включително чрез разработване на критични технологии чрез **STEP**,
- ще преразгледат **Регламента за скрининг на преките чуждестранни инвестиции**;
- ще проучат възможностите за осигуряване на подходяща целенасочена подкрепа за **научноизследователската и развойната дейност в областта на технологиите с двойна употреба**;
- ще приложат изцяло **Регламента на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба** и ще направят предложение за гарантиране на неговата ефективност и ефикасност;
- ще предложат инициатива за справяне с рисковете за сигурността, свързани с **изходящите инвестиции**;
- ще предложат мерки за подобряване на **сигурността на научните изследвания**, като гарантират систематично и стриктно прилагане на съществуващите инструменти и идентифицират оставащите пропуски;
- ще проучат целенасоченото използване на **инструментите на ОВППС** с цел укрепване на икономическата сигурност на ЕС, включително инструментариума против хибридни заплахи и за кибердипломация и инструментариума против чуждестранно манипулиране на информация и намеса;
- ще дадат указания на **единното звено за анализ на разузнавателни данни (SIAC)** да работи специално за откриването на възможни заплахи за икономическата сигурност на ЕС;
- ще гарантират, че защитата и насърчаването на икономическата сигурност на ЕС са напълно интегрирани във външната дейност на Европейския съюз, и **ще засилят сътрудничеството с трети държави** по въпросите на икономическата сигурност.

Заклучение

В един взаимосвързан свят нито една държава не може да действа самостоятелно, за да гарантира икономическата си сигурност. В днешния свят интересите, уязвимостите и реакциите на държавите членки в областта на икономиката и националната сигурност рядко могат да бъдат разглеждани или установени изолирано от тези на други държави членки или на Съюза като цяло. Интересите на отделните държави членки са неразривно свързани с правилното функциониране на вътрешния пазар, целостта на търговската политика на ЕС и интересите на ЕС в областта на сигурността като цяло.

Каква е алтернативата на подхода на ЕС към икономическата сигурност? Ситуация, при която нашите партньори ще подбират и избират съюзи, докато не толкова добронамерените участници ще се стремят към разделение и завладяване. Ето защо общите и координирани действия на ЕС във всички политики чрез сътрудничество между ЕС и държавите членки са от съществено значение за икономическата сигурност на Съюза. Ключът към успеха ще бъде това да действаме в единство.